

Parisiske dage af idyl og rædsel

Boris Vians satiriske mesterværk

Af: TORBEN BROSTRØM

18. oktober 2012 | [Om denne artikel](#)

Opslag til denne artikel

Emneord: komik, romaner

Personer: André Breton, Boris Vian, Duke Ellington, Jens August Schade, Raymond Queneau, Simone de Beauvoir



»Glemte mesterværker« er titlen på en planlagt serie udgivelser fra det lille Løvens Forlag i Aarhus, der lægger ud med en smukt layoutet udgave af romanen *Dagenes skum*, skrevet af Boris Vian (1920-59) umiddelbart efter 2. verdenskrig. Han var i sin tid mere kendt som jazzmusiker, sanger, komponist, maler og kontroversiel skribent i eksistencialismens Paris end læst og anerkendt for sin flittige produktion af romaner og skuespil. Skandale opnåede den oprørske

kunstner med sin antimilitaristiske og forbudte vise »Le Déserteur« (oversat og gendigtet som »Her står jeg på et torv«). Men temmelig lidt værdsat blev han ellers indtil sin død, hvorefter han straks blev kult. Også med nedslag i Danmark som dramatiker og med oversættelse i 1966 af den nu nyoversatte roman. Det er en tapper og velgjort indsats af Lone Teglskov, eftersom Vians stil blomstrer med ordspil og surrealistisk metaforik i en eventyrlig verden, hvor Paris rammes af Vians verbale tryllestav.

Anarkisme

Aktørerne er seks unge mennesker, der gennembryder den borgerlige virkelighed i frie, anarkistiske gestus med adresse til familiære, sociale, politiske, kunstneriske forhold og traditioner. Specielt er satiren direkte og tydeligt rettet mod samtidens filosofiske strømninger af alvorstung og selvhøjtidelig alvor og mondæn livsstil som i kredsen omkring Sartre og Simone de Beauvoir, der optræder som parodiske figurer under navnene Jean-Sol Partre og hertuginde de Bovouard. Det er en roman, hvor alt kan ske i sproget, med brutalitet som hos Céline, fantastik som hos Raymond Roussel i hans surreale roman *Locus Solus*, kritik som hos André Breton i hans *Nadja* og ordleg hos vennen Raymond Queneau. Mest af alt minder Dagenes skum dog om Lewis Carrolls *Alice in Wonderland* med sin både poetiske og grumme eventyrverden og absurde komik, der også kunne få en til at tænke på vores egen Jens August Schades sproglige musik.

Alise hedder netop en af de unge kvinder, der i den grad udmattes af sin elskede Chicks maniske interesse for Jean-Sol Partres bøger, papirer, gøren og laden, at hun brænder antikvarier af, hvor hans effekter sælges, og til sidst myrder Partre, så han ikke kan færdiggøre sit storværk, en 'Kvalmens encyklopædi' i tyve bind. Vennen Colin forelsker sig i den yndige Chloé, ikke mindst fordi han er vild med Duke Ellingtons arrangement af sangen »Chloé«. Han er selv en udmærket pianist, der spiller på sit 'pianoctail', der kan blande en hvilken som helst drink ved diverse akkorder. Styrrende rig er han også, indtil han har brugt hver en klink eller doublezons, som de hedder, på at købe blomster til sin elskede, især da hun bliver syg, og der vokser en åkande frem i hendes lunger. Så vokser også trængslerne, samtidig med at Colins store lejlighed bogstavelig talt skrumper, idet væggene klemmer sig sammen og nærmest kvæler vennerne i deres kampe med korrupte og uduelige læger og myndigheder. Samfundet, erhvervslivet og arbejdsgiverne viser sig fra deres værste sider i en by, som viser vrangen frem i mere og mere groteske variationer – der litterært set antager nærmest kafkaske dimensioner. Lidet hjælper de tjenester som endnu et ungt par yder, især Colins chauffør og kok Nicolas, der kan den franske gastronomi på fingrene og tilmed kan trylle ål ud af vandhanen, men som snart opgiver tjenerens